

**УДК: 635.75:631.559**

**І. А. ПОКОТИЛО**, канд. с.-г. наук

**В.М. ТКАЧУК**, канд. с.-г. наук

*Білоцерківський національний аграрний університет*

e-mail: Pokotulo@mail.ru

## **КІЛЬКІСНО-ПРОСТОРОВЕ РОЗМІЩЕННЯ РОСЛИН КОРІАНДРУ ТА ЙОГО РОЛЬ У ФОРМУВАННІ ЕЛЕМЕНТІВ СТРУКТУРИ УРОЖАЙНОСТІ ТА ЇЇ ВЕЛИЧИНИ**

У зоні Лісостепу вже сформований набір культур, і часто їх вирощування вже не дозволяє отримувати стабільно високу прибутковість, а тому є необхідність урізноманітнювати видовий склад культур. У нашій зоні, тим більше за умов глобального потепління, є необхідність вирощування нетрадиційних культур, до яких належать ефіроолійні, серед яких найбільш розповсюджений коріандр. Тим більше це необхідно робити у зв'язку зі скороченням площ вирощування цієї культури в традиційних зонах, регіонах її розповсюдження. Скорочення в зоні Лісостепу традиційних попередників під озиму пшеницю, у зв'язку зі зменшенням потреб продукції цих культур, є необхідність шукати інші якісні попередники під цю культуру, продукція яких буде завжди ліквідна і в попиті, а самі попередники не поступатимуться за якістю від уже прийнятих для зони. На наш погляд, таким попередником для зони Лісостепу може стати нетрадиційна для цієї зони культура – коріандр, який за строками збирання забезпечує проведення в необхідні строки підготовку ґрунту для сівби пшениці озимої.

Метою було впровадження в зоні Лісостепу культури коріандру і розробка елементів технології його вирощування, які б відповідали біології рослини, що дозволить виявити оптимальну ширину міжрядь і норму висіву та їх вплив на ріст та розвиток рослин, формування елементів структури врожайності, урожайні та посівні якості плодів сортів різного географічного походження.

Для формування необхідної щільності посівів коріандру недостатньо отримати високу польову схожість плодів, яка звичайно є стартовим показником для створення високоінтенсивних агрофітоценозів, а важливо зберегти максимально можливу кількість рослин на період повних сходів, збирання, тобто оптимізувати умови для підвищення їх виживаності впродовж вегетаційного періоду. Реалізація цього завдання можлива лише за умов наявності надійних способів досягнення зменшення загибелі рослин упродовж їх вегетації. У своїх дослідках нами вивчена роль сорту, ширини міжрядь та норм висіву на формування густоти рослин від фази повних сходів до повної стиглості плодів коріандру.

Кількість рослин коріандру в період повних сходів підтверджує закономірності формування польової схожості плодів, а це незначне зниження густоти рослин у сорту Нектар, порівняно із сортом контролем (Оксаніт) за різної ширини міжрядь і норм висіву.

Таким чином, зміна норм висіву є засобом регулювання щільності агрофітоценозів коріандру. Проте збільшення густоти рослин на одиниці площі за рахунок підвищення норм висіву є не єдиним шляхом оптимізації щільності агрофітоценозів коріандру.